Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Iepriekšējās izglītības un pieredzes atzīšanas prakse Latvijas augstākās izglītības iestādēs

Pētījuma ziņojums

Līdzfinansē Eiropas Savienība

Akadēmiskās informācijas centrs

2026. gada 26.novembris

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Pētījuma gaita un mērķis

Pētījuma mērķis

Analizēt Latvijas augstākās izglītības iestāžu (AII) praksi iepriekšējā izglītībā un profesionālajā pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanā, lai noskaidrotu esošo situāciju

Plānošana jan.– mar. 2025.	Koncepcija, mērķis, tvērums un datu vākšanas iepirkums
Datu apkopošana apr. – okt. 2025.	Aptauja, intervijas, mērķa grupas diskusija (SKDS)
Informācijas analīze jan. 2025. – jūn. 2026.	Informācijas avotu analīze (mājaslapas un kvalitātes novērtēšanas dokumentācija)
Analīze un apkopošana nov. 2025.– jūl. 2026.	Apkopošana, analīze, pētījuma ziņojuma gatavošana (secinājumi un ieteikumi)

Normatīvais regulējums un termini

Augstskolu likumā noteiktas **divas atzīšanas iespējas**:

- **MR atzīšana** – studiju programmā sasniegtie mācīšanās rezultāti
- **ĀF atzīšana** – ārpus studiju programmām vai profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences

MK noteikumos Nr. 505 noteikti četri atzīšanas veidi		
Studiju programmā sasniegtie mācīšanās rezultāti	MR	Bez papildu ierobežojumiem
Formālā izglītībā sasniegtie mācīšanās rezultāti	ĀF	Bez papildu ierobežojumiem
Ārpus formālās izglītības sasniegtie mācīšanās rezultāti	ĀF	Ar ierobežojumiem reglamentētās profesijās
Profesionālās pieredzes atzīšana	ĀF	Kā prakse un/ vai praktiskās zināšanas

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Aptaujas rezultāti

All pārstāvju aptauja – kvantitatīvi dati par atzīšanas praksi Latvijā

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Aptauja veikta no 2025. g. 28. aprīļa līdz 12. jūnijam

Saņemtas 46 atbildes

- Atzīšanas prakse **ir nostiprināta Latvijas augstākajā izglītībā**:
  - MR atzīšana veikta gandrīz visās aptaujātajās AII (91,3%)
  - ĀF atzīšana – apmēram pusē aptaujāto AII (56,5%)
- Atzīšanas pieredze AII **nav vienmērīga**:
  - pārsvarā MR atzīšanu veic 5-11 AII
  - ĀF atzīšanu – 5-9 AII

MR un ĀF atzīšanas statistika 2020.–2024.

Gads	MR atzīšana (N=39)		ĀF atzīšana (N=26)	
	Iesniegumu skaits	Lēmumu skaits	Iesniegumu skaits	Lēmumu skaits
2020.	2600	2504	223	184
2021.	2945	2888	379	385
2022.	2836	2782	384	398
2023.	3125	3074	436	411
2024.	3620	3566	436	409

AII izmantotie informācijas kanāli

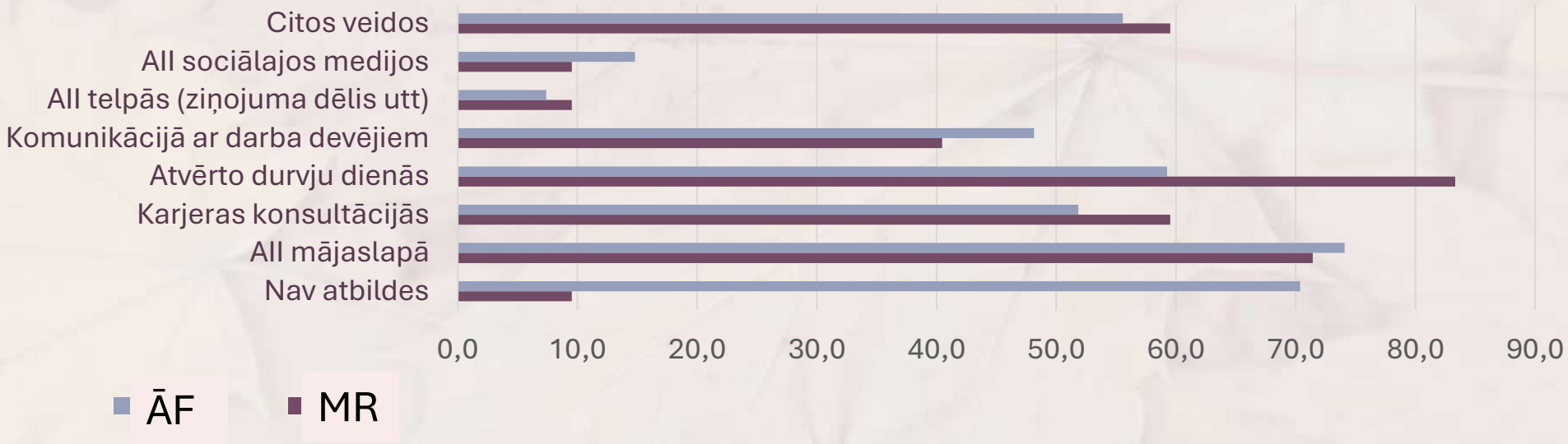

Biežākie šķēršļi atzīšanai

- Neatbilstošs **studiju kursu saturs** (mācīšanās rezultāti) un/vai novecojusi iepriekš iegūtā izglītība (53,8% respondentu MR atzīšanas gadījumā; 42,3% respondentu ĀF atzīšanas gadījumā)
- Neatbilstošs **mācīšanās rezultātu apjoms** (48,7% respondentu MR atzīšanas gadījumā)
- **Nepietiekami pierādījumi** par iepriekš sasniegtajiem mācīšanās rezultātiem (30,8% respondentu MR atzīšanas gadījumā) vai nepietiekami pierādījumi par iepriekšējo pieredzi vai mācīšanos (34,6% respondentu ĀF atzīšanas gadījumā)

MR atzīšana (N=39)			ĀF atzīšana (N=26)		
Šķēršļi	**Skaits**	**% no resp. skaita**	**Šķēršļi**	**Skaits**	**% no resp. skaita**
Neatbilstoši mācīšanās rezultāti	21	53,8	Neatbilstība studiju kursu un/vai prakses saturam	11	42,3
Neatbilstošs mācīšanās rezultātu apjoms (kredītpunkti)	19	48,7	Nepietiekami pierādījumi par iepriekšējo pieredzi vai mācīšanos	9	34,6
Nepietiekami pierādījumi par sasniegtajiem mācīšanās rezultātiem	12	30,8	Nepietiekama profesionālā pieredze vai mācīšanās (apjoms, ilgums)	5	19,2
Nav atbildes	7	17,9	Nav šķēršļu	4	15,4
Neatbilstošs mācīšanās rezultātu līmenis	4	10,3	Nav atbildes	20	76,9
Nav šķēršļu	4	10,3	Cita atbilde	10	38,5
Cita atbilde	10	25,6	Kopā:	59	
Kopā:	77				

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Interviju rezultāti un secinājumi

AII pārstāvju intervijas – padziļināta informācija par ĀF atzīšanas praksi

Atzīšanas iekšējā kārtība

Atzīšanas procesa norit raitāk AII kurās izstrādāta detalizēta ir AII iekšējā atzīšanas kārtība, vērtēšanas metodoloģija

Būtiskākie kavēkļi

Būtiskus šķērslis ir iesniegto dokumentu kvalitāte: identificējami sasniegtie mācīšanās rezultāti un to apjoms

Terminoloģiskā fluiditāte

Intervijās atklājās, ka dažādi atzīšanas veidi un atzīšanas posmi tiek skatīti vienādi

Sabiedrības informētība

Studentu izpratne par atzīšanas bieži ir virspusēja, sabiedrības informētība ir zems

Metode	Apraksts	Identificētie metodiskie riski un kavēkļi
Formāla dokumentu izvērtēšana	Iesniegto dokumentu saturiskā izvērtēšana, atbilstoši studiju kursa un/vai programmas prasībām (saturs un apjoms)	• Būtiski ietekmē komisijas pārstāvju zināšanas par nozari • Darba devēju izziņu satura uzticamība • Grūtības piekļūt informācijai par neformālās izglītības programmu saturu un apjomu
Intervijas	Izvērstas pārrunas ar kandidātu	• Nav piemērojama praktisko prasmju pārbaudei • Augsts subjektivitātes risks • Nav skaidri nostiprināti kvalitātes un vērtēšanas kritēriji
Papildu pārbaudījumi/ eksāmeni	Komisija nosaka papildu eksāmenus vai pārbaudījumus	• Papildu slodze AII personālam • Kandidāti nereti atsakās no papildu pārbaudījumiem, līdz ar to arī no atzīšanas
Praktiskas demonstrācijas	Praktiska apgūstamo zināšanu, prasmju vai kompetenču demonstrācija	Piemērojama tikai praktisko iemaņu pārbaudei

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Mērķa grupas diskusijas rezultāti

AII pārstāvju diskusija – padziļinātas informācija par MR atzīšanu

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

2025. gada 16. oktobrī

1 diskusija

9 dalībnieki

Diskusijas rezultāti

- **Būtiskākie šķēršļi MR atzīšanā** vērojami noteikšanas un dokumentēšanas atzīšanas posmos, t.i., iesniegto dokumentu nepilnības, arhīva izziņu nepieejamība, grūtības iegūt arhīva izziņas un tulkojumus
- MR atzīšanas procesā pastāv **subjektivitātes risks**, jo lēmumu pieņemšanu par atzīšanu ietekmē komisijas locekļu individuālā pieredze
- All **administratīvā struktūra** (izmērs) ietekmē MR atzīšanas procesa caurskatāmību, kā arī lietvedības sistēmu **digitalizācija** būtiski atvieglo dokumentu apriti un komisiju darbu
- Studentu **izpratne** par MR atzīšanas procesu un iespējamiem rezultātiem bieži ir virspusēja, sabiedrības **informētība** ir zems

Mācīšanās rezultātu novērtēšanas kritēriji un metodoloģija

Kritērijs	Pieeja	Rezultāts / vērtēšana / ietekme
Mācīšanās apjoms	Prasība pēc identiska vai lielāka mācīšanās apjoma	Stingra kvantitatīvā atbilstība (stundās vai kredītpunktos, kur iespējams)
Mācīšanās saturs	Iesniegto dokumentu saturiskais audits Īpaši būtisks reglamentētājās profesijās	Saturam jāatbilst studiju kursam gan pēc būtības, gan satura. Svarīga terminoloģijas sakritība
Noilgums	Iepriekšējās izglītības apguves periods pretstatā nozares attīstībai	Individuāls komisijas vērtējums vai prasība pēc darba pieredzes apliecinājuma
Vērtējums	Prakses variē starp vērtējuma pārnesi vai atzīmi „atzīts”/„ieskaitīts”	Atkarībā no izmantotās metodes var tikt ietekmēta studiju turpmākā gaita (rotācija un budžeta vietas)
Atzīšanas apjoms	Tiek atzīts pilns studiju kurss vai daļa no kursa	All dažādas pieejas: • pilna studiju kursa atzīšana • pilna studiju kursa vai studiju kursa daļas atzīšana

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Publiski pieejamās informācijas analīzes rezultāti

Mājaslapas un dokumenti

Publiskās informācijas pieejamība

Mērķis
Noskaidrot, kāda informācija pieejama publiskos informācijas avotos, kuru ikviens var izmantot, lai uzzinātu par iespēju veikt iepriekšējās izglītības un profesionālās pieredzes atzīšanu un kā to iespējams piemērot

MR un ĀF atzīšana Latvijā tiek īstenota decentralizēti, vienlaikus ir **vairākas institūcijas**, kas tieši vai netieši iesaistītas atzīšanas mehānisma izveidē, nostiprināšanā un uzraudzībā

Izglītības un zinātnes ministrija – pamatprincipi un atzīšanas ārējais normatīvais regulējums

Izglītības kvalitātes valsts dienests – normatīvo aktu ievērošana

Akadēmiskās informācijas centrs – Augstākās izglītības kvalitātes aģentūra – AI licencēšana un kvalitātes vērtēšana

4 institūciju mājaslapas

49 AII mājaslapas

223 pašnovērtējuma ziņojumi

216 ekspertu grupu atzinumi

Institūciju mājaslapas

Informācijas apkopošana: **01.-20.06.2026.**

Mājaslapās pieejamā informācija ir **fragmentāra un ierobežota**:

- IZM, IKVD, AIC-AIKA pieejamas tikai atsauces uz MK noteikumiem
- AIC – ziņojums par neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas sistēmu (2018), nesniedzot skaidras un praktiskas norādes par MR un ĀF atzīšanas procesa norisi

Izglītības un zinātnes ministrija

Izglītības kvalitātes valsts dienests

Augstākās izglītības kvalitātes aģentūra

AII mājaslapas

Informācijas apkopošana: 01.01.-01.03.2025.

- Informācija par MR un ĀF atzīšanu AII mājaslapās ir samērā **ierobežota**:
  - 30,6 % (15) AII mājaslapās ir pieejama **vispārīga informācija par atzīšanu**
  - 30,5% (15) AII tīmekļa vietnēs iekšējie atzīšanas kārtības noteikumi nav pieejami publiski
- Publicētā informācija par dažādiem atzīšanas veidiem **atšķiras apjoma un detalizētības ziņā**, kā arī tā ir meklējama **dažādās mājaslapu sadaļās**
- Lielākoties aprakstīta **pieteikšanas kārtība atzīšanai**, nav pieejami vērtēšanas kritēriji, retos gadījumos pieejama informācija par izmaksām

Informācijas par atzīšanu pieejamība AII mājaslapās

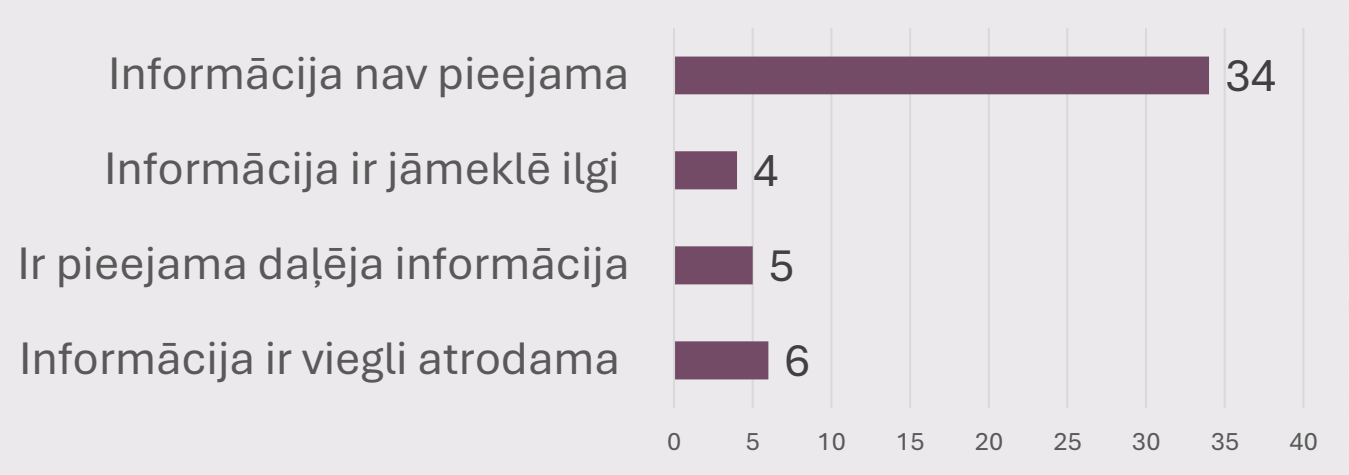

AII aptaujas rezultāti

Informācijas pieejamība AII mājaslapā (N)	
MR atzīšana	**ĀF atzīšana**
30	20

Kvalitātes novērtēšanas dokumentācija

AII pašnovērtējuma ziņojumi (N=223)

AIC vadlīnijas: «..sniegt konkrētus procedūru piemērošanas piemērus»

- Pašnovērtējumu ziņojumos biežāk raksturota atzīšanas kārtība AII
- Retāk norādīts, ka atzīšanu iespējams veikt, bez kārtības apraksta
- Retāk minēti konkrēti piemērošanas gadījumi

34	68	53
aprakstīta atzīšanas procedūra AII, piemēri	aprakstīta atzīšanas procedūra AII, statistika	aprakstīta atzīšanas procedūra AII, procedūra ir piemērota
53		19
aprakstīta atzīšanas procedūra AII, piemērošana n/a		nav veikta

Ekspertu grupas atzinumi (N=216)

AIC vadlīnijas: «ir izveidota sistēma un izstrādātas/ieviestas procedūras [..] iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanai..»

Apstiprina, ka prakse ir labi nostiprināta

MR atzīšana tiek piemērota biežāk kā AF atzīšana

Relatīvi reti atsaucas uz konkrētiem piemērošanas piemēriem

33 piemērošanas atsauces		
6	25	2
Konkrēti piemērošanas piemēri / gadījumi	Statistika / vidējais atzīšanas skaits	Nav veikta

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Secinājumi

Galvenie secinājumi

MR atzīšana

- Studiju programmu ietvaros sasniegto mācīšanās rezultātu atzīšana ir labi **nostiprināta** prakse
- Informācija par atzīšanu **pieejama** All mājaslapās

ĀF atzīšana

- Ārpus studiju programmām sasniegto mācīšanās rezultātu un profesionālas pieredzes atzīšana tiek īstenota **neviendabīgi**
- Informācija par ĀF atzīšanu All mājaslapās **parādās reti**

Būtiskākie šķēršļi pozitīva lēmuma par atzīšanu pieņemšanai

- Neatbilstošs saturs un/vai novecojusi iepriekš iegūtā izglītība (53,8% MR; 42,3% ĀF)
- Neatbilstošs mācīšanās rezultātu apjoms (48,7% MR)
- Administratīvo un konsultatīvo resursu patēriņš konsultācijām (ĀF)
- Nepietiekami pierādījumi par iepriekš sasniegtajiem mācīšanās rezultātiem (30,8% MR) vai nepietiekami pierādījumi par iepriekšējo pieredzi vai mācīšanos (34,6% ĀF)

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Ieteikumi

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

9 ieteikumi – 4 jomās

MK noteikumu Nr.505 precizēšana	Saskaņot kredītpunktu apjomu ar Augstskolu likumā noteikto	Saskaņot iesniedzamo dokumentu valodu ar Izglītības likumā noteikto
Vienotu atbalsta pasākumu ieviešana	Izstrādāt un regulāri aktualizēt metodiskās vadlīnijas	Regulāru pieredzes apmaiņas platforma AII pārstāvjiem Informācijas aprite starp valsts institūcijām un AII
Mācīšanās rezultātu pieejamības veicināšana	Vienotas prasības izglītības dokumentu saturam (ĀF)	Digitāls risinājums standartizētu mācīšanās rezultātu aprakstu publicēšanai
Skaidrojošas informācijas pieejamība	Valsts līmeņa informācijas sniegšana par MR un ĀF atzīšanas mehānisma ieviešanu	Vadlīnijas AII informācijas publiskošanai par MR un ĀF atzīšanu

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

Paldies par uzmanību!

Akadēmiskās informācijas centrs –
Nacionālais koordinācijas punkts EKI

https://nki-latvija.lv

nkp@aic.lv

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

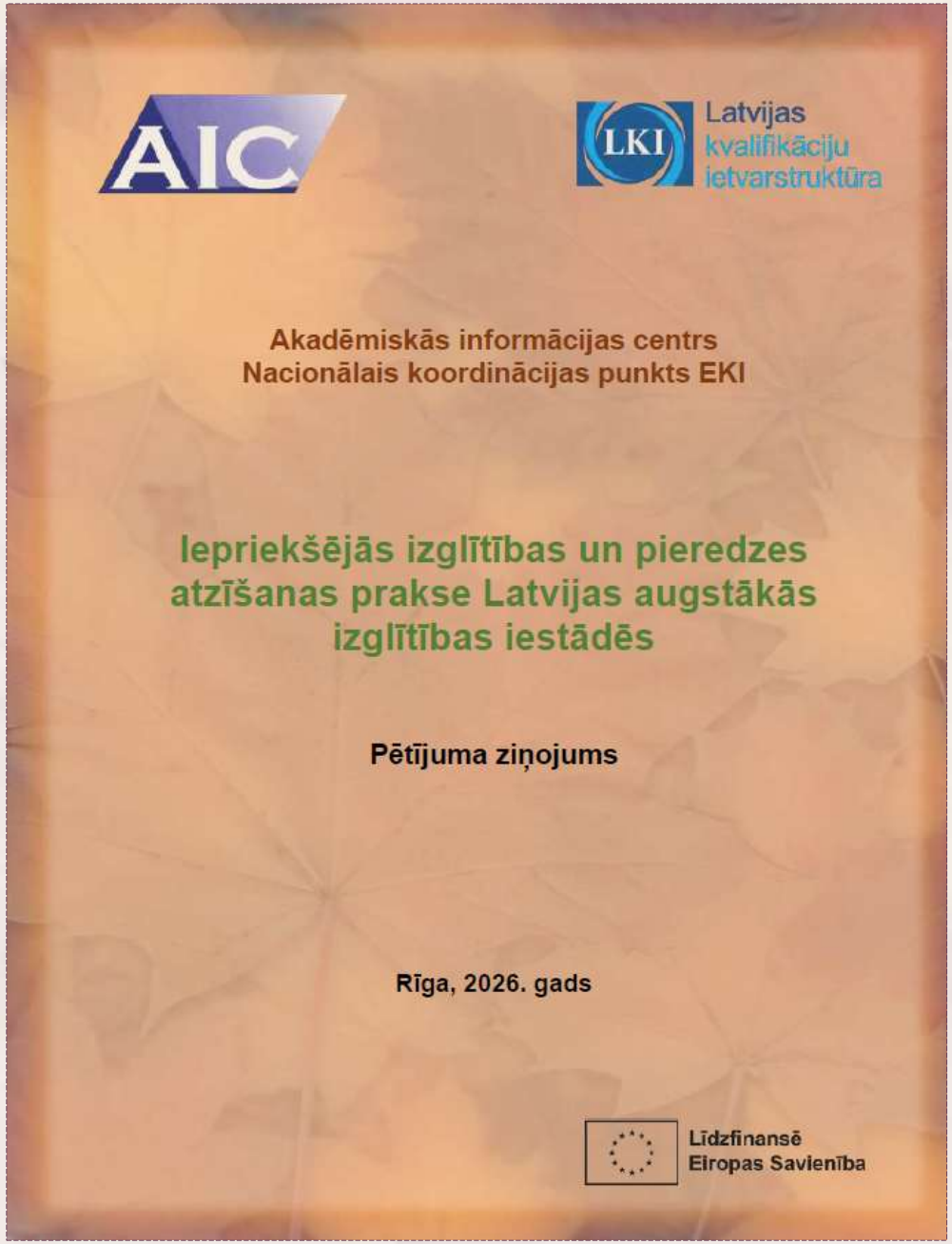

Ziņojums pieejams NKP mājaslapas Bibliotēkā